

Perheen talo -yhteistyö

TOIMINTAKERTOMUS 2010

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ PERHEEN TALO -YHTEISTYÖSTÄ

2 PERUSTIEDOT KUMPPANEISTA

- 2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
- 2.2 Iisalmen Pelastakaa lapset ry
- 2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

3 OHJAUSRYHMÄ

4 TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

- 4.1 Toiminta-alue
- 4.2 Päämäärä
- 4.3 Tavoitteet - Yhdessä lapsen parhaaksi

5 TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

- 5.1 Tukihenkilötoiminta
- 5.2 Kiertävä Tukihenkilö
- 5.3 Vertaisryhmätoiminta
- 5.4 Perhekahvila Onni ja Ilona
- 5.5 Perhetupa
 - 5.5.1 Tapaamispaikkatoiminta
 - 5.5.2 Yökylätoiminta
- 5.6 Perhepalvelupiste
- 5.7 Perheleiri
- 5.8 Muut tapahtumat

6 VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

7 TIEDOTTAMINEN

8 YHTEISTYÖRYHMÄT

- 8.1 Ylä-Savon SOTE:n kuntayhtymän Perhevalmennus-työryhmä
- 8.2 Ylä-Savon SOTE:n kuntayhtymän Perhekeskus-työryhmä
- 8.3 Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä
- 8.4 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto
- 8.5 Savonia-ammattikorkeakoulu ja muut oppilaitokset

9 ARVIOINTI

1 YLEISTÄ PERHEEN TALO -YHTEISTYÖSTÄ

Paikalliset lastensuojelujärjestöt: Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ovat tehneet pitkään- teistä yhteistyötä yhteisen tavoitteen - YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI- mukaisesti jo yli kymmenen vuoden ajan. Tehostaakseen tavoitteen saavuttamista järjestöt hakivat rahoitusta Perheen talo -yhteistyöhankkeelle Raha-automaattiyhdistykseltä, joka on rahoittanut hanketta vuodesta 2004 lähtien. Vuodesta 2009 alkaen Perheen talo –yhteistyö on saanut RAY:N kohdennettua Ak-toiminta-avustusta 60 000 euroa/vuosi.

Ylä-Savon SOTE (sosiaali- ja terveydenhuollon) kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2010. Kuntayhtymään kuuluu Iisalmi, Vieremä, Sonkajärvi ja Kiuruvesi ja sen alueella asuu noin 40 100 asukasta. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on tukenut Perheen talo –yhteistyötä kuluneena vuonna 5000:lla eurolla. Yhteistyöhankkeen hallinnoijana on toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry.

Lisäksi Olvi-säätiö päätti avustaa Perheen talo –yhteistyötä 10 000 eurolla vuonna 2010. Zontanaisten järjestämän muotinäytöksen tuotto 4500 euroa lahjoitettiin 10.12.2009

Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmälle käytettäväksi lasten ja nuorten mediakasvatukseen seuraavien vuosien aikana. Iisalmen puhelin (IPY) lahjoitti joulumuistamisiin tarkoitettun rahan 1500 euroa Perheen talo-yhteistyölle lapsiperheiden hyvinvoinnin tukemiseen paikallisten lastensuojelujärjestöjen kautta. Lions Club -Koljonvirta lahjoitti vappuarvoista saamansa myyntivoiton 2500 euroa 15.6.2010 käytettäväksi vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen ja perheleiriin.

Perheen talo –yhteistyön koordinaattorina on toiminut Sinikka Niskanen ja osa-aikaisena ohjaajana (20 tuntia viikossa) Paula Harju 30.9.2010 saakka ja Sirkku Nevalainen 1.11.2010 alkaen. Työllistämistuella oli palkattuna vertaisryhmäohjaajana Virpi Taimen 31.7.2010 saakka ja Eija Hiltunen 2.8.2010 alkaen.

Tiivis kumppanuus kolmen suuren valtakunnallisen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten sekä julkisen sektorin, oppilaitosten ja muiden yhteistahojen kanssa on ollut ainutlaatuista ja innovatiivisuudessaan merkittävää. Perheen talo –yhteistyön ja yhdistysten yhteistyössä kehittämät vertaisryhmä-, tukihenkilö- ja avopalvelutoiminnat (yökylä- ja tapaamispaikkatoiminnat) sekä moniammatillisen Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmän perustaminen ja perheleiri oppimisympäristönä yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa ovat löytäneet oman paikansa ehkäisevän lastensuojelun palveluprosesseissa. Perheen talo –yhteistyön kolmannen sektorin asiantuntemus on ollut käytettävissä esimerkiksi Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän Perhekeskus-työryhmässä, joka aloitti elokuussa 2010. Toiminnassa on kuluneena vuonna erityisesti kiinnitetty huomiota ammatillisen vapaaehtoistyön kehittämiseen mukana olevissa yhdistyksissä.

Ylä-Savon alueella, Iisalmen ympäristössä olevat pienet kunnat tarvitsevat kumppanuushankkeen kaltaisia toimijoita auttaakseen lapsiperheitä lukuisten haasteiden edessä. Mielenterveys- ja päihdeongelmien lisääntyessä varhainen puuttuminen uudentyyppisillä työmenetelmillä on auttanut ja auttaa lapsiperheitä arjessa. Ehkäisevällä lastensuojelulla ja varhaisella puuttumisella voidaan vaikuttaa perheiden sosiaalisen pääoman kasvattamiseen ja turvaverkkojen luomiseen.

Tervetuloa mukaan vapaaehtoistyöhön!

2 PERUSTIEDOT YHTEISTYÖKUMPPANEISTA

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ja Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ovat tehneet yhteistyötä perheiden tapahtumien ja koulutus-tilaisuuksien järjestämisessä 1990-luvulta lähtien.

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry on perustettu 9.12.1925. Sen toiminnan tarkoituksena on edistää iisalmelaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä.

Yhdistyksen keskeisimpiä toimintamuotoja on perhekeskustoiminta (Perhekeskus Onni ja Ilona) tavoitteenaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen tukemalla lapsiperheiden jaksamista, vahvistamalla vanhemmuutta, auttamalla perheitä luomaan sosiaalisia verkostoja ja estämällä syrjäytymistä. Lastenhoitajapalvelu siirtyi vuoden aikana MLL:n Pohjois-Savon piirin koordinoimaksi valtakunnallisten toimintakriteerien yhdenmukaistamisen takia. Leikkikenttätoiminta työllistää kesäisin nuoria ohjaajiksi ja tarjoaa 3 - 10 -vuotiaille lapsille ohjattua toimintaa. Koko perheen tapahtumien kuten lystisunnuntai järjestämisen yksin tai eri yhteistyökumppaneiden kanssa tavoitteena on tukea lasten ja vanhempien yhdessäoloa. Yhdistys avustaa tukiooppilastoimintaa ja jakaa EU -ruokatukea vähävaraisille lapsiperheille. Yhdistyksen kuvataideleirillä ja järjestämässä teatteri- ja konserttiesityksissä lapset tutustuvat taiteisiin ja saavat uusia virikkeitä. Lisäksi yhdistys pyrkii huolehtimaan lasten ja perheiden näkökannan huomioonottamisesta paikallisessa päätöksenteossa. Yhdistyksellä oli vuonna 2010 yhteensä seitsemän palkkatuella työllistettyä henkilöä.

2.2 Iisalmen Pelastakaa Lapset ry

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry on perustettu vuonna 1946. Toiminnan tarkoituksena on vaikuttaa lasten ja lapsiperheiden asemaan ja toimia erityisesti vaikeissa ja turvattomissa olosuhteissa elävien lasten ja heidän perheidensä hyväksi.

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n toiminta keskittyy pienten lasten perheiden tukemiseen, avustustoimintaan ja vaikuttamistoimintaan. Tärkein toimintamme on tukihenkilötoiminta pienten lasten perheissä. Mukana on ollut parikymmentä tukihenkilöä, joiden toiminnan kohteena on ollut yhteensä 20-25 perhettä. Tärkeää on ollut huolehtia myös tukihenkilöiden jaksamisesta ja vertaistuesta heille itselleen. Jäsenistölle järjestetään keskustelu-, suunnittelu- ja askarteluiltoja. Tuemme lapsiperheitä myös esimerkiksi lahjakorteilla joulun aikaan ja Venäjän lapsia Pelastakaa Lasten kummitoiminnan kautta. Yhdistyksellä on ollut yksi palkkatuelle palkattu henkilö elokuun loppuun 2010 saakka.

Iisalmen nuorisoyhdistys aloitti toimintansa 2009 marraskuussa. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja nuorten omaan vaikuttamiseen Iisalmen alueella. Yhdistys toimii Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n nuorisoyhdistyksenä.

2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys perustettiin Iisalmeen 25.2.1998. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on toimia lastensuojelun tukimuotona ja tehdä ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä. Toiminnalla pyritään tukemaan lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja perheen selviytymistä arjessa sekä katkaisemaan perheiden väkivaltakerrettä ja auttamaan asiakkaita kriisitilanteissa. Yhdistyksen toimipaikkana on Perhetupa (aiemmin Turvatupa) Iisalmissa.

Yhdistyksen toimintamuotoina ovat tapaamispaikkatoiminta, yökylätoiminta, maahanmuuttajanaisten parissa tehtävä työ sekä Alvari- perhetyö. Toimintoja on suunniteltu ja kehitetty yhteistyössä Iisalmen kaupungin ja muiden yhdistysten sekä vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Suunnittelussa on huomioitu eri tahojen jo olemassa olevat resurssit ja toimintaa on kehitetty täydentämään palveluja. Yhdistyksellä on ollut kuluvana vuonna kaksi palkattua Alvari- perhetyöntekijää sekä AVITUS -avopalvelutoiminnan ohjaaja. Alvari-perhetyö loppui vuoden 2010 joulukuussa.

3 OHJAUSRYHMÄ

Ohjausryhmällä ei ole juridista tai taloudellista vastuuta hankkeesta vaan vastuu on aina avustuksen saajalla. Ohjausryhmän kokoonpano 2010:

Riitta Kiviharju	toukokuun 2010 loppuun saakka. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, sosiaalityö sosiaalityöntekijä
Marja-Liisa Korhonen	kesäkuun 2010 alusta alkaen. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, perhepalvelujen ohjaaja
Tarja Komulainen	Iisalmen kaupungin vapaa-aikapalvelukeskus, johtava nuorisiohjaaja
Kristiina Kukkonen	Savonia-ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö, lehtori,
Hanna-Leena Tela	Iisalmen kaupungin hallintopalvelukeskus, Etappi-hanke, suunnittelija
Anne Roponen	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, koulukuraattori
Taina Sidoroff	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen hallituksen jäsen
Leila Silaste	huhtikuun 2010 alusta alkaen. Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen puheenjohtaja
Hilkka Simola	Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n hallituksen jäsen
Anne Vola	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n edustaja
Erja Heiskanen	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n Avitus-hankkeen avopalveluohjaaja
Päivi Korolainen	Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtaja
Sinikka Niskanen	Perheen talo -yhteistyöhankkeen koordinaattori
Marika Lätti	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja

Ohjausryhmä on kokoontunut vuonna 2010 seitsemän kertaa ja kokouksissa on ollut yhteensä 54 osallistujaa. Koordinaattorin esimies on ollut MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n edustaja Anne Vola, jonka kanssa on käyty kehittämiskeskusteluja kuluneena vuonna aikana seitsemän kertaa.

4 TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

4.1 Toiminta-alue

Perheen talo -yhteistyö toimitilat ovat MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n ylläpitämän Perhekeskus Onni ja Ilonan kanssa samoissa tiloissa Naistentalossa Iisalmessa. Toiminta-alueena on pääasiassa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alue.

4.2 Päämäärä

Perheen talo -yhteistyöhankkeen päämääränä on ollut luoda ja kehittää **uudenlainen kolmannen sektorin ennalta ehkäisevä, lapsiperhetyön yhteistyömalli**, jossa kansalaisjärjestöjen toteuttamalla ammatillisesti johdetulla vapaaehtoistyöllä on oma paikkansa kuntien palvelurakenteissa.

4.3 Tavoitteet ~ YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI

”Tove Janssonin tarina Näkymättömästä lapsesta kertoo, kuinka lapsista tulee näkymättömiä ja kuinka näkymättömästä tulee jälleen näkyvä. Tarinan pedagoginen hahmo on Muumimamma, jonka jokainen näkymättömään Ninniin kohdistama hyväksyntä ja huomio saa aikaan sen, että näkymättömästä tulee jälleen näkyvä.”

- kehittää ehkäisevän lastensuojelun matalan kynnyksen ja varhaisen puuttumisen työtä lapsiperheiden parissa
- vakiinnuttaa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueelle toimiva tukihenkilö- ja vertaisryhmätoiminnan ja avopalvelutoimintojen (yökylä- ja tapaamispaikkatoiminta) yhteistyömalli.
- löytää ja ohjata erityistukea tarvitsevia sekä palvelujärjestelmien tavoittamattomiin joutuneita perheitä sopivien avopalvelujen piiriin.
- luoda toimintaedellytyksiä vapaaehtoisille.
- työllistää vajaakuntoisia henkilöitä erilaisiin tehtäviin kansalaisjärjestöissä.
- täydentää ja vakiinnuttaa hankkeessa mukana olevien yhdistysten sekä niiden ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä > palvelupolkujen ja hyvinvointivirtojen luominen.
- luoda yhteistyömahdollisuuksia Ylä-Savon kunnissa lapsiperheiden parissa toimivien eri tahojen kesken
- järjestää kasvatusaiheisia tapahtumia ja lisätä yhteiskunnallista vaikuttamista ja osallisuutta edistäviä toimintamuotoja

5 TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

Seuraavassa esitellään hankkeessa vuoden 2010 aikana käynnissä olleita toimintoja, tapahtumia ja kokeiluja. Hankkeen toimintatapana on ollut lapsilähtöinen, perhekeskeinen toiminta, joka pyrkii perheiden omaehtoisten ja osallisuutta lisäävien toimintojen kehittämiseen - sosiaalipedagoginen ajattelutapa. Sosiaalipedagogisen työn perusajatuksena on tarjota ihmisille mahdollisuus osallistua, kohdata toisia ihmisiä, tehdä mielekkäitä asioita sekä kokea yhteisöllisyyttä toisten kanssa. Käytännön toimintamallina on hyödynnetty heränneen huolen puheeksi ottaminen perheessä - menetelmää sekä tiedon nopeaa välittämistä varhaisessa vaiheessa yhteistyöverkostoissa kuten neuvolan, perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa.

5.1 Tukihenkilötoiminta

Tausta ja tavoite

Iisalmissa on ollut Pelastakaa Lasten tukihenkilötoimintaa loppuvuodesta 2000 alkaen. Toiminnan tavoitteena on tukea pienten, pääasiassa alle kouluikäisten, lasten perheitä heidän arjessaan. Toimintaa toteuttaa Pelastakaa Lapset ry:n Itä-Suomen aluetoimisto yhteistyössä Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Perheen talo -yhteistyön kanssa.

Kohderyhmä

Tukihenkilöä voi hakea mikä tahansa perhe, jossa on alle kouluikäisiä lapsia ja joka tuntee tarvitsevänsä tukea arjen pyörittämiseen. On luonnollista, että välillä tuntee itsensä väsyneeksi kotiaskareiden tekemiseen. Aina ei tarvitse pärjätä yksin.

Toimintamuodot

Tukihenkilö käy perheessä sopimuksen mukaan. Apua annetaan perheen ehdoilla. Välillä autetaan kotiaskareissa, leikitään lasten kanssa tai lähdetään koko perheen kanssa ulos, vaikkapa retkelle. Tukihenkilö sopii perheen kanssa, kuinka yhteinen aika parhaiten tukee sekä lasten että aikuisten jaksamista. Tukihenkilöt haluavat olla perheen tukena mahdollisimman luontevasti ja ilman turhia muodollisuuksia.

Koordinaattorin tehtävänä on ollut toteuttaa ja suunnitella toimintaa paikallisesti yhdessä osa-aikaisen ohjaajan sekä Itä-Suomen aluekoordinaattorin kanssa ja olla lähellä tukea tarvitsevia perheitä sekä olla mukana uusien tukihenkilöiden perehdytyksessä. Jo toimivien tukihenkilöiden koulutus- ja virkistätymisillat ovat olleet tärkeitä kehittämisen kohteita.

Toimintalukuja vuodelta 2010

Vuoden 2010 aikana Iisalmissa on ollut yhteensä 20 tukihenkilöä, jotka ovat antaneet tukeaan yhteensä 21:lle perheelle, joissa lapsia on yhteensä 44. Kaikille hakijaperheille ei aina heti ole pystytty tarjoamaan sopivaa tukihenkilöä, vuoden lopussa oli 7 perhettä odottamassa tukijaa. Iisalmen tukihenkilötoiminnalle on koko sen olemassaolonsa aikana ollut tyypillistä se, että siinä on mukana useita Savonia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan opiskelijoita, jotka voivat sitoutua toimintaan määräajaksi – yleensä enintään vuodeksi. Vuoden aikana perehdytettiin kuusi uutta tukihenkilöä.

Perheitten elämäntilanteet ovat hyvin vaihtelevia ja perheet ovat hakeutuneet mukaan toimintaan monenlaisia väyliä pitkin kuten esimerkiksi neuvolan, sosiaalitoimen, Perheen talo-yhteistyön työntekijöiden tai naapurien/tuttavien kannustamana. Koordinaattori on käynyt perheen kotona tekemässä alkuhaastattelun. Perhekäyntejä vuoden aikana oli kymmenen ja niiden tarkoituksena on ollut tehdä kartoitus perheen tuen tarpeesta ja toiveista tukihenkilön suhteen.

- koulutusta tukihenkilöille
 - 28.1.2010 vertaisryhmä tukihenkilöille, vetäjänä Seppo Rönkkö
 - liikuntailta tukihenkilöille vesiliikunnan merkeissä 25.2.2010, 8 osallistujaa
 - 4.-5.3.2010 tukihenkilöiden tapaamisia ja uusien perehdytyskoulutusta
 - 27.5.2010 tukihenkilöiden kevätkarkelot Tuomirannassa. 18 osallistujaa.
 - 14.10.2010 Tukihenkilöiden vertaisryhmä Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Ohjaajana Seppo Rönkkö.
 - 9.11. klo 17.00 tukihenkilöiden liikuntailta, teemana lihaskuntotesti.
 - 16.11.2010 Tukihenkilöiden vertaisryhmä Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Ohjaajana Seppo Rönkkö.
 - 1.12. klo 17.00 Tukihenkilöiden Joulujuhla Perhekeskus Onni ja Ilonassa.

5.2 Kiertävä Tukihenkilö

Tausta ja tavoite

Kiertävä Tukihenkilö –toiminta sai alkunsa ajatuksesta yhdistää vertaisryhmä- ja tukihenkilötoiminnan hyväksi todettuja käytäntöjä. Kokeilun tavoitteena on ollut vanhemmuuden laaja-alainen tukeminen.

Kohderyhmä

Kiertävä Tukihenkilö on tarkoitettu alle kouluikäisten lasten perheille, joissa on tarvetta perheen tukemiseen.

Toimintatavat

Kiertävä Eppu käy perheessä päiväsaikaan keskimäärin kerran viikossa. Lisäksi hän osallistuu MLL:n vertaisryhmien ohjaamiseen ja toiminnoista tiedottamiseen.

Toimintalukuja vuodelta 2010

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n palkkatuella palkattuna jatkoi edelleen kiertävänä tukihenkilönä Sirkku Ojala. Hän on käynyt neljässä eri perheessä vuoden aikana. Perheissä käynnit ovat vaihdelleet kahdesta tunnista kuuteen tuntiin. Yksi perheistä on ollut monikkoperhe ja yksi monikulttuurinen perhe.

Erkki-merkkikisailua tukihenkilöiden joulujuhlassa

5.3 Vertaisryhmätoiminta

Vertaisryhmissä samassa elämäntilanteessa olevat ihmiset kohtaavat, vaihtavat kokemuksiaan ja tukevat toisiaan. Vapaaehtoisena vertaisryhmävastaavana kuluneena vuotena toimi Sanna Savonen. Ryhmän vetäjinä ovat olleet ohjaaja Paula Harju, Iisalmen Pelastakaa lapset ry:n työntekijä Sirkku Ojala elokuun 2010 loppuun saakka ja MLL:n vertaisryhmänohjaaja Virpi Taimen heinäkuun 2010 loppuun saakka ja elokuusta 2010 alkaen MLL:n vertaisryhmänohjaaja Eija Hiltunen. Lisäksi vuoden lopussa aloitti Kultakalojen ryhmässä oma vapaaehtoinen ”Kerhomummo” Maija-Leena Kumpulainen. Kerhomummoja on tarkoitus saada jokaiseen ryhmään tulevaisuudessa. Vertaisryhmien kävijämäärät ovat pysyneet suurin piirtein vakiona ja uusia ryhmiä on perustettu kuluneen vuoden aikana. 14 eri vertaisryhmää kokoontui yhteensä 276 kertaa / vuosi 2010 ja niissä käyntikertoja yhteensä 3533, joista oli 318 eri lasta ja 289 eri aikuista. Ryhmät ovat kokoontuneet pääasiassa Perhekeskus Onni ja Ilonassa, jos ei ryhmän kohdalla erikseen mainita muuta paikkaa.

Yhteenvetona kaikista ryhmistä voisi todeta, että ne ovat olleet keskustelevia ja turvallisuuden tunteen kokemiseen ryhmässä on pyritty satsaamaan. Ryhmät alkavat aina samalla tavalla eli jokainen kertoo päällimmäiset tunteuksensa viikon ajalta fiilikierroksen aikana ja kertovat samalla oman etunimensä ja vauvan nimen. Sen jälkeen on ohjelman mukainen tuokio. Jokaisella kerralla on otettu myös yksi tai useampi loru tai laululeikki, joiden sanat on voinut liimata sitten ”vauvareissuvihkoon”. Kotiinlähtö on liukuva, joten vapaalle yhdessä ololle on varattu runsaasti tilaa.

Ryhmässä on otettu kipeitä ja vaikeitakin asioita esille ja äidit ovat saaneet toisiltaan tukea. Toisaalta usein myös iloinen naurunremakka nostaa tunnelmaa ryhmätilassa. Uudet ryhmäläiset on otettu hyvin ryhmiin mukaan, mikä on haasteena yleisestikin avoimissa vertaisryhmissä. Äidit kertovat usein spontaanisti vertaisryhmän tärkeydestä heille arjessa jaksamisen tukijana. Äideiltä kysyttäessä vertaisryhmien merkityksestä sana ”henkireikä” nousee usein esille. Välillä on ollut suurempiakin ryhmä kokoja ja maanantain sisarusryhmä Hummereissa on ollut toisinaan aika vilinää, kun lapset ovat isompia ja heitä on enemmän. Toisaalta usein maanantain ryhmään tulleilla vanhemmilla on tavoitteena saada lapselle leikkikavereita sekä kokemuksia eri-ikäisten lasten kanssa leikkimisestä.

Työntekijöiden rooli on ollut vahvistaa ryhmäläisten vuorovaikutusta ja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia ja tukea vanhemmuutta. On ollut ilo huomata, että vanhemmat tapaavat toisiaan myös muulloin ja ovat ryhmässä käymisen lisäksi muodostaneet omia vertaisryhmiään ja kokoontuvat toistensa luona. Ihanaa on ollut nähdä myös uusien ystävyysuhteiden solmimista ja yhteisten harrastusten suunnittelua ja sopimista. Mielestäni erityisesti muualta muuttaneet vanhemmat saavat keskustelun ja seuran lisäksi tukea ja mahdollisuuksia sosiaalisen verkon kasvattamiseen.

Elämä on taikatempuja tai kierrätystä tai muuten vaan ihmetystä

Hummerit

Hummerit aloitti toimintansa syyskuussa 2006. Alle 3-vuotiaiden sisarusten vanhemmat lapsineen kokoontuivat Onni ja Ilonassa maanantaisin kello 10 alkaen yhteensä 51 kertaa.

Ryhmässä vaihdettiin ajatuksia ja nautittiin yhdessäolosta, tutustuttiin ryhmän muihin vanhempiin ja lapsiin, aikuiskoulutusmahdollisuuksiin, lapsen oikeuksiin, keskusteltiin uhmaiästä sekä vanhemmuudesta ja jaksamisesta, opeteltiin lauluja ja loruja, pidettiin sadonkorjuumaistiaiset, tanssittiin Päivin Herdin ohjaamana, osallistuttiin muskariin, tutustuttiin Me&I -vaatteisiin Mira Kärkkäisen toimesta, askarreltiin lumiukkoja, ystävänpäiväjuttuja, pääsiäiskoristeita, isänpäiväkortti ja joulukortteja, päästiin yhteiskuvaan, nautittiin nukketeatterista sekä vietettiin kesäkarkelot ja pikkujoulua.

Hummereissa on vuoden 2010 aikana ollut mukana 78 eri lasta ja 58 eri vanhempaa.

Delfiinit

Delfiinit, alle kolmevuotiaiden lasten ja heidän vanhempiansa askarteluryhmän pääpainoa laajennettiin askartelun lisäksi leikkiin ja musiikkiin. Ryhmä kokoontui tiistai-iltapäivisin kello 13 -15 yhteensä 27 kertaa.

Ryhmässä tutustuttiin ryhmän muihin lapsiin ja vanhempiin, vaihdettiin ajatuksia ja nautittiin yhdessäolosta, loru-, laulu- ja satutuokioista, opeteltiin perunapainantaa, askarreltiin peikkoja, nalleja, lumiukkoja, kuivakukkatauluja, kortteja ja leivottiin sekä vietettiin pikkujoulua. Delfiineissä on vuoden 2010 aikana ollut mukana 16 eri lasta ja 10 eri vanhempaa.

Äitiverkko

Äitiverkossa on vuonna 2010 ollut mukana 10 eri äitiä ja se on kokoontunut kaksi kertaa omaehtoisesti. Ryhmänvetäjänä on ollut Sanna Savonen.

Sairaalan lapsen äitiverkko

Sairaalan lapsen äitiverkko on vuonna 2010 kokoontunut kolme kertaa ja siinä on ollut seitsemän eri äitiä. Ryhmänvetäjänä on ollut Sanna Savonen.

Pyöriäiset

Pyöriäiset aloitti toimintansa syyskuussa 2008 vauvaryhmänä. Nämä taaperoikäiset ovat jatkaneen kokoontumistaan perjantaisin klo 10.00 toukokuun loppuun saakka ja elokuusta alkaen ryhmästä tehtiin alle kolme-vuotiaiden sisarusryhmä. Pyöriäisissä tutustuttiin ryhmän muihin vanhempiin ja lapsiin, vaihdettiin ajatuksia ja nautittiin yhdessäolosta, perehdyttiin kodin turvallisuusasioihin ja pienen lapsen ensiapuun ja ravitsemusasioihin, tanssittiin tanssinopettaja Päivi Herdin ohjaamana, osallistuttiin muskariin, tutustuttiin Me&I -vaatteisiin Mira Kärkkäisen toimesta, askarreltiin lumiukkoja, ystävänpäiväjuttuja, pääsiäiskoristeita, isänpäiväkortti ja joulukortteja, päästiin yhteiskuvaan, tutustuttiin lasten oikeuksiin sekä vietettiin kesäkarkelot ja pikkujoulua.

Pyöriäiset kokoontuivat vuoden 2010 aikana 49 kertaa ja ryhmässä on ollut 48 eri lasta ja 35 eri vanhempaa.

Kultakalat

Kultakalat aloitti vuoden 2010 alusta uutena vauvaryhmänä eli alle kuuden kuukauden ikäisten vauvojen ja vanhempien ryhmänä. Kultakalat ovat loruilleet, tanssineet vuorovaikutustansseja Päivi Herdin ohjaamina, perehdyttiin uni- ja hammasasioihin sekä

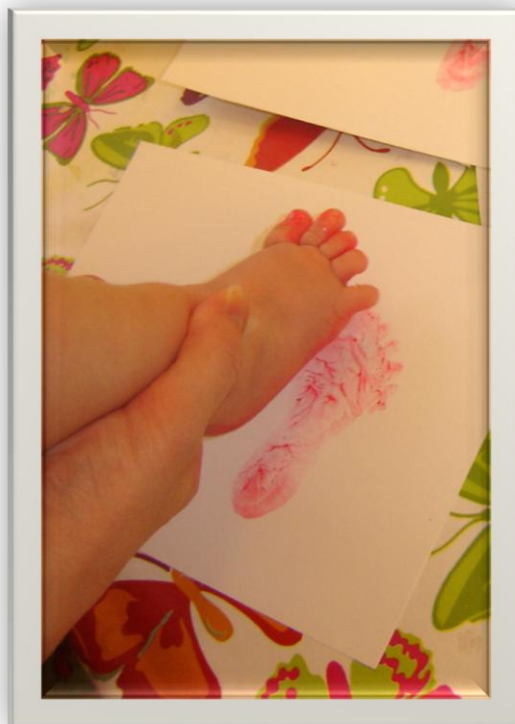

turvallisuusasioihin, päästiin yhteiskuvaan ja vietettiin kesäkarkelot ja pikkujoulut. Vauvahierontaakin kokeiltiin ja tutustuttiin päivähoitoon. Kultakalat kokoontuivat vuoden 2010 aikana 50 kertaa ja ryhmässä on ollut 42 eri lasta ja 33 eri vanhempaa

Taskuravut

Taskuravut aloitti uutena vauvaryhmänä syyskuussa 2010. Taskuravut ovat loruilleet, opetelleet vauvahierontaa ja tuutulauluja, tanssineet vuorovaikutustansseja Päivi Herdin ohjaamana, päästiin yhteiskuvaan vietettiin pikkujoulut.

Taskuravut kokoontuivat vuoden 2010 aikana 17 kertaa ja ryhmässä on ollut 23 eri lasta ja 23 eri vanhempaa Ryhmän vetäjinä ovat olleet koordinaattori Sinikka Niskanen tai ohjaaja Paula Harju/Sirkku Nevalainen ja MLL:n vertaisryhmänohjaaja Eija Hiltunen.

Varvas- ja käsimaalailua Taskurapujen ryhmässä

Vesikirput

Vesikirput aloitti toimintansa syyskuussa 2009 uutena vauvaryhmänä. Noin puolen vuoden ikäiset vauvat vanhempineen kokoontuivat Onni ja Iionassa tiistaisin klo 10 alkaen yhteensä 33 kertaa. Vesikirpuissa tutustuttiin ryhmän muihin vanhempiin ja lapseen, vaihdettiin ajatuksia ja nautittiin yhdessäolosta, tutustuttiin aikuiskoulutusmahdollisuuksiin, lapsen oikeuksiin, laulettiin ja loruteltiin, tanssittiin tanssinopettaja Päivi Herdin ohjaamana, osallistuttiin muskariin ohjaaja Paula Harjun vetämänä, tutustuttiin Me&I -vaatteisiin Mira Kärkkäisen toimesta, päästiin yhteiskuvaan, tehtiin suojelusenkelitaulu sekä vietettiin pyjamabileitä ja pikkujoulua.

Vesikirpuissa on vuoden 2010 aikana ollut mukana 33 kokoontumiskertaa ja 23 eri lasta ja 21 eri vanhempaa. Vesikirput sulautettiin Kultakaloihin syyskuun alusta alkaen.

Taimenet

Taimenet aloitti toimintansa syyskuussa 2009 Hernejärven alueen odottajien ja alle kouluikäisten lasten ja heidän vanhempiansa ryhmänä. Alle kouluikäiset lapset vanhempineen kokoontuivat Varpasen koululla joka toinen keskiviikko klo 10 alkaen yhteensä 10 kertaa.

Taimenissa tutustuttiin muihin ryhmäläisiin, askarreltiin suojelusenkelitauluja, joulukortteja perunapainantatekniikalla, hämähäkkejä ja lepakoita sekä pidettiin Me&I vaahtokutsut Mira Kärkkäisen johdolla, laulettiin, leikittiin ja pidettiin pikkujoulua.

Taimenet -ryhmässä on ollut mukana 21 eri lasta ja 14 eri aikuista. Ryhmänvetäjänä toimi ohjaaja Paula Harju. Ryhmä lopetti toimintansa monen vanhemman töihin paluun vuoksi.

Tuplat ja kuitti

Tuplat ja kuitti, kaksosten ja kolmosten vanhemmille tarkoitettu ryhmä, käynnistyi joulukuussa 2007. Ryhmä ei varsinaisesti kokoontunut vuoden aikana, mutta tietoa monikkoperheiden erityistarpeista pyrittiin antamaan muutamille uusille kaksosperheille.

Imetystukiryhmä

Imetystukiryhmä, odottajille ja pienokaistaan imettäville tarkoitettu ryhmä, aloitti toimintansa syyskuussa 2009. Imetystukiryhmäläiset kokoontuivat joka toinen keskiviikko Turvatuovalla klo 10 alkaen yhteensä 7 kertaa.

Imetystukiryhmässä tutustuttiin muihin ryhmäläisiin ja käsiteltiin imetyksen etuja, ongelmia, maidon riittävyttä, kiinteiden ruokien aloitusta ja taaperoimetystä.

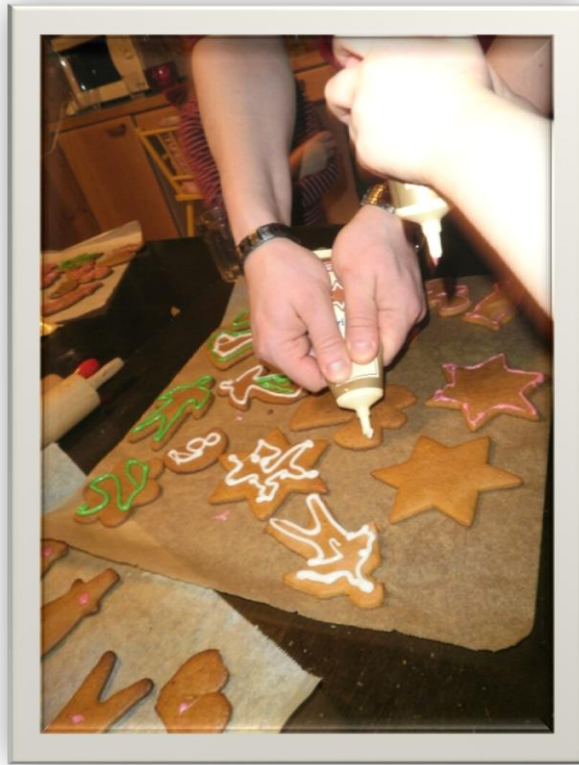
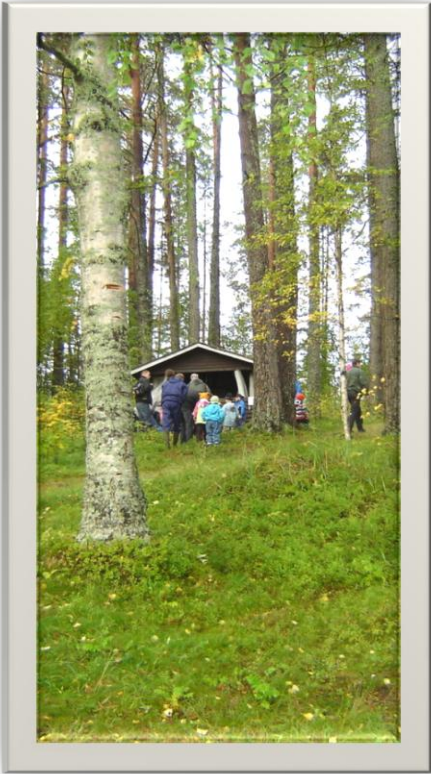
Imetystukiryhmässä on ollut mukana 8 eri lasta ja 7 eri vanhempaa. Ryhmänvetäjänä toimi ohjaaja Paula Harju ja loppuvuodesta vertaisohjaaja Tea Nissinen Niko-poikansa kanssa.

Isä - lapsi –toiminta

Isä - lapsi –toimintaa toteutettiin yhteistyössä Iisalmen evankelisluterilaisen seurakunnan kanssa vuoden 2010 aikana yhteensä 4 kertaa.

Isät lapsineen olivat Polskis-illassa uimahallilla 28.1.2010 ja Nuotioillassa 11.5.2010 ja Metsäseikkailemassa Metsäpirtin maastossa 24.9.2010 ja leipoivat jouluksi pipareita Perhetuvalla 2.12.2010 kanttori Hannu Virpin säestyksellä. Toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta ovat vastanneet nuorisotyönohjaaja Jari Nousiainen Iisalmen evankelisluterilaisesta seurakunnasta, vertaisohjaaja Sami Savonen sekä koordinaattori Sinikka Niskanen.

”Geokätköilyä” Metsäpirtin maastossa ja pipareiden koristelua isän kädestä

Murkkuryhmä

Murkkuryhmä murrosikäisten lasten vanhemmille aloitettiin Iisalmen seurakunnan Porstua-hankkeen kanssa yhteistyössä. Ryhmä kokoontui kolme kertaa 2010 ja kokouksiin osallistui 3 eri vanhempaa. Ryhmää ovat ohjanneet projektityöntekijä Marjut Pääkkönen ja Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n työntekijä Sirkku Ojala.

Perhevalmennusryhmät

Perhevalmennusryhmät ovat osa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän perhevalmennusrunkoa, jonka on työstänyt moniammatillinen perhevalmennustyöryhmä. Uusi perhevalmennusmalli perustuu eri tahojen tiiviiseen yhteistyöhön eli työryhmän jäsenet on sitoutettu vastaamaan tiettyjen perhevalmennukseen kuuluvien kertojen pitämiseen. Perheen talo –yhteistyö vastaa yhdessä Iisalmen seurakunnan lapsityön kanssa kuudennesta kokouksesta, joka käsittelee vertaisuutta voimavarojen antajana. Ryhmiä on kokoontunut vuonna 2010 seitsemän kertaa ja vetäjinä niissä ovat toimineet Iisalmen seurakunnan johtava lapsityönohjaaja Anu Naakka ja Perheen talo –yhteistyön koordinaattori Sinikka Niskanen.

Perheretket

Vanhempien toiveesta järjestettiin kaksi perheretkeä. Ensimmäinen retki tehtiin Kuopion HopLoppiin 10.5.2010, joka on erityisesti pienille lapsille suunniteltu huvi- ja sisäliikuntarata. Temmellyksen lomassa perheet söivät omia eväitä tai ostivat paikan päältä syötävää. Retkelle osallistui 42 henkilöä ja neljä ohjaajaa. Toinen retki suuntautui Vehmasmäen eläinpuistoon 14.6.2010. Retkelle osallistui 39 henkilöä ja neljä ohjaajaa. Matkaeväiksi oli varattu nuotiomakkarat ja sämpylät sekä nokipannukahvit, jotka nautittiin yhdessä alueen grillikatoksessa. Molemmat retket tehtiin linja-autolla ja perillä kohteissa oltiin noin kolme tuntia. Palaute perheiltä oli erityisen positiivista ja toivottiin lisää tällaisia päiväretkiä.

HopLopissa ohjaajatkin saivat vauhtia ja eläinpuistossa koettiin ihania kohtaamisia.

**VERTAISRYHMÄT
2010**
TOIMINTATILASTOT

	Kokoontumis- kerrat/koko vuosi	KÄYNTIKERRAT			Eri kä- vijöitä		
		lapset	vanhemmat	yhteensä	lapset	vanhemmat	yhteensä
Äitiverkko	2		20			10	10
Sairaalan lapsen äiti- verkko	3		21	21		7	7
Vesikirput	33	169	151	320	23	22	45
Kultakalat	50	376	351	727	42	33	75
Hummerit	51	633	386	1019	78	58	136
Taskuravut	17	149	149	298	23	23	46
Pyöriäiset	49	301	255	556	48	35	83
Delfiinit	27	90	45	135	16	10	26
Isä-lapsitoiminta	4	67	59	126	35	29	64
Imetystukiryhmä	12	30	26	56	8	7	15
Taimenet	10	59	41	100	21	14	35
Pyhäkoulu	8	20	14	34	6	4	10
Murkku-ryhmä vanhemmille	3		9	9		3	3
Perhevalmennus- ryhmät	7	18	34	52	18	34	52
Perhe-retket, 10.5 ja 14.6	2	44	36	80			
YHTEENSÄ	276	1956	1597	3533	318	289	607

5.4 Perhekahvila Onni ja Ilona

Perhekahvila Onni ja Ilona on yksi MLL:n Iisalmen yhdistyksen Perhekeskuksen toimintamuodoista. Perhekahvila on avoinna arkisin klo 9.30 – 15.00. Perhekahvilaa hoitaa kaksi palkkatuella palkattua henkilöä kerrallaan ja heidän lisäksi on harjoittelijoita. Perhekahvilaan voi jättää lapsia lyhytaikaiseen hoitoon muutamiksi tunneiksi maanantai- ja torstai-iltapäivin. Perheen talo – yhteistyön kehittämisalueena on perhekahvilan palveluista tiedottaminen ja työyhteisön toiminnan kehittäminen yhdessä vapaaehtoisten perhekahvilavastaavien Marjut Kouvalaisen ja Jaana Kqvistin kanssa. Työyhteisöpalavereja pyrittiin pitämään viikoittain aina aamukahvin aikoihin noin klo 9. Lisäksi järjestettiin yksi TYKY-iltapäivä ja lähdettiin retkelle Sikokallion majalle, jossa nautittiin luonnon rauhasta ja hyvistä eväistä ja nokipannukahvista.

5.5 Perhetupa

Perhetupa (aiemmin Turvatupa) on Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n Iisalmen kaupungilta vuokraama toimipaikka. Yhdistyksen toiminnoista on valittu hankkeen kehittämiseksi tapaamispaikka- ja yökylätoiminnot. AVITUS-avopalvelutoiminnan kehittämishanke aloitti toukokuussa 2007, johon on palkattu yksi työntekijä. Koordinaattori on kuulunut AVITUS-hankkeen ohjausryhmään, joka on kokoontunut vuoden aikana kuusi kertaa. Ohjausryhmän tavoitteena on koordinoita ja kehittää Turvatuvan avopalvelutoimintaa. Lisäksi molemmille työmuodoille on koottu omat työryhmät, jotka kokoontuivat noin kerran kuukaudessa. Koordinaattori on ollut mukana näissä työryhmissä.

Lisäksi koordinaattori on pitänyt Turvatuvan työntekijöille Re-teaming-työyhteisökoulutusta, joka perustuu Ben Furmanin ja Tapani Aholan kehittämään työyhteisöjen kehittämisohjelmaan. Tämä työyhteisön kehittämisohjelman käyttö sopii erityisesti työpaikkoihin, joissa on määräaikaissa työsuhteissa työskenteleviä henkilöitä. Työpaikalla viihtyminen ja oman paikan löytäminen on jokaisen oman ammatillisen kasvun ja kehittymisen kannalta erityisen tärkeää, joka heijastuu suoraan asiakkaisiin. Koulutustuokioita on ollut yhteensä kaksi ja niiden tavoitteena on ollut kirkastaa koko yhdistyksen toimintaa. Perhetuvalla on vuoden aikana ollut kaksi Alvari-perhetyöntekijää ja AVITUS-avopalvelutoiminnan työntekijä. Alvari-perhetyö päättyi vuoden lopussa.

Yhteisiä tapahtumia 2010

- 16.3. Yökylävapaaehtoisten virkistys- ja koulutusilta – aiheena Leikki
- 31.8. Ensi- ja turvakotien liiton järjestöpäällikkö Tanja Henttonen vierailulla ja kouluttamassa yhdistyksen väkeä, Kansalaistoiminnan ideailta 1
- 12.10 Yökylävapaaehtoisten kädentaitoilta
- 2.11 Kansalaistoiminnan ideailta 2

5.5.1 Yökylätoiminta

Yökylätoimintaa järjestettiin kaksi kertaa kuukaudessa lapsiperheille, joilla ei ole mahdollista viedä lapsia esim. isovanhemmille. Tavoitteena on perheiden jaksamisen tukeminen ja kasvatustietoisuuden lisääminen. Suuri osa yökyliin tulleista lapsista ohjautui Alvari-perhetyön ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kautta. Esitteitä Yökylätoiminnasta jaettiin mm. sosiaalitoimeen, perhetyöhön, päiväkoteihin, neuvoloihin ja Perhekahvila Onni ja Ilonaan.

Avopalveluohjaajan lisäksi Yökylätoiminnan toteutukseen osallistuu yhdistyksen vapaaehtoistoimijoita sekä sosiaalialan opiskelijoita. Perheen talo –yhteistyön koordinaattori on ollut kerran keväällä ja kerran syksyllä yökyläohjaajana. Vuoden 2010 aikana järjestettiin 14 yökylää, joihin osallistui 56 lasta. Yhdessä Yökylässä oli siis keskimäärin neljä lasta. Vuoden 2010 alusta lapsilukumäärä putosi turvallisuussyistä kahdeksasta viiteen. Yökylätoiminnassa oli mukana 18 eri lasta, 8 eri perheestä.

5.5.2 Tapaamispaikkatoiminta

Tapaamispaikkatoiminta mahdollistaa turvallisen ja kodinomaisen tapaamisen lapselle ja hänestä erossa asuvalle vanhemmalle. Ylä-Savon Ensi- ja turvakoti järjestää valvottuja ja tuettuja tapaamisia sekä valvottuja vaihtoja. Tarve sekä valvottuihin että tuettuihin tapaamisiin on jatkuvasti kasvanut. Yleisimpiä syitä tapaamispaikkaan tultaessa olivat päihdeongelmat ja mielenterveysongelmat.

Vuoden 2010 aikana käyntejä tapaamispaikassa oli yhteensä 52, joista valvottuja tapaamisia oli 6 ja tuettuja 46 ja valvottuja vaihtoja 2. Tapaamispaikassa vuonna 2010 oli 12 eri perhettä, joista kymmenessä tapauksessa lapsi tai tapaaaja tuli Iisalmen ulkopuolelta. Perheen talo –yhteistyön ohjaaja on ollut joissakin tapaamisissa valvojana. AVITUS –avopalvelutoiminnasta on tehty oma toimintaker-tomus.

5.6 Perhepalvelupiste

Perhepalvelupiste on paikka, jossa pyritään toimimaan mahdollisimman lähellä perheitä. Ajatuksena on mahdollisimman matala kynnyks ottaa yhteyttä työntekijään ja yhdessä miettiä ja keskustella perheen tilanteesta. Työntekijöillä on omat toimistot Perhekahvila Onni ja Ilonan yhteydessä, joten kohtaamiset ja kahdenkeskiset tuokiot syntyvät kuin itsestään. Keskusteluhetket vaativat työntekijältä ammattimaista tietoisuutta ja ymmärrystä perheen nykyhetkestä. Samalla työntekijöiden roolit lapsiperheiden varhaisen puuttumisen ja ennalta ehkäisevän työn asiantuntijoina ovat vahvistuneet.

5.7 Perheleiri

Perheleiri on tavoitteellista perheiden jaksamista ja voimavaroja lisäävää ja vahvistavaa toimintaa. Perheleiri toimii hyvänä intensiivijaksona perheille, joissa tarvitaan enemmän tukea ja voimavaroja arkeen. Perheleiriä suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Perheleiriä kehitetään samalla sosiaalialan opiskelijoiden oppimisympäristönä.

Perheleirin tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen ja vanhempien voimavarojen lisääminen arjessa. Perheleiri toimii perhetyön intensiivijaksona, jonka aikana voidaan vanhemmuutta tarkastella tiiviimmin. Perheleiritoiminnan teoreettinen tausta nivoutuu sosiaalipedagogiikkaan, joka suuntautuu ihmisen arkeen ja omien voimavarojen löytämiseen. Lähtökohtana on asiakkaan konkreettinen auttaminen.

Vuoden 2010 perheleirin opiskelijat ja työntekijät ehtivät suunnitella leirin, mutta viime hetkellä leiri jouduttiin perumaan, koska perheitä ei ollut ilmoittautunut tarpeeksi.

5.8 Muut tapahtumat

- K-market Torinkulma ja Perheen talo –yhteistyö järjestivät Torinkulman aulassa joulukeräyksen vähävaraisille perheille. Keräykseen sai tuoda uusia lahjoja ja myös käytettyjä ehjiä ja puhtaita lapsille tarkoitettuja vaatteita, leluja ja kirjoja. Tavaroiden paljous yllätti, joten jouduimme ottamaan väliaikaiseen käyttöön Naistentalon yhden tyhjän huoneen tavaroiden lajittelua ja eteenpäin jakamista varten. Vapaaehtoiset auttoivat tavaroiden lajittelussa.
- 20.11.2010 järjestettiin Lasten Oikeuksien päivän 21–vuotisjuhlan kunniaksi koko perheen UNELMA-päivä Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Päivä toteutettiin yhdessä Savonia-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoiden kanssa. Osallistujia oli noin 60.
- Innoitus Lasten Taidetapahtuma 27.2.2010 Edwin Laineen koululla yhteistyössä Vapaan Kulttuuriyhdistys Inton kanssa, osallistujia oli noin 250. Perheen talo –yhteistyön toimintapiste oli erilaisten soitinten rakentaminen kierrätysmateriaaleista.
- Suomalainen kirjakauppa lahjoitti käytettyjä lasten kirjoja Perheen talo -yhteistyölle 24.3.2010.

7. VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

Perheen talo-yhteistyön yhtenä vuoden tavoitteista on ollut kiinnittää enemmän huomiota jo mukana olevien vapaaehtoisten kouluttamiseen sekä jaksamiseen. Vuoden aikana on järjestetty seuraavia tapahtumia:

- Lapsellinen ilta, laulu- ja leikki-ilta vapaaehtoisille 16.3.2010. 16 osallistujaa
- koordinaattori ja AVITUS-avopalvelutoiminnan ohjaaja osallistuivat Ensi- ja turvakotien liiton järjestämille kansalaistoiminnan päiville 11.-12.3.2010 ja 9.-10.9.2010 Sipoon Sopukassa. Työkokouksia on tarkoitus pitää kaksi kertaa vuodessa ja niiden tavoitteena on kehittää yhdistysten vapaaehtoistoimintaa.
- koordinaattori osallistui Ensi- ja turvakotien liiton järjestämään Doula-koulutukseen Sopukassa 18.-19.11.2010 vapaaehtoistyöntekijä Anja Kannisen kanssa. Koulutuksen jälkeen on tarkoitus aloittaa pienimuotoisesti doulien eli synnytystukihenkilöiden kouluttaminen Ylä-Savon alueelle.
- Kevätkarkelot yhdistysten työntekijöille ja vapaaehtoisille Kirman Kyläpirtillä pidettiin 4.5.2010. Paikalla oli yhteensä 33 henkilöä, joista viisi oli Viron Lasten Kaitse Liiton työntekijöitä. Leikittiin, laulettiin, saunottiin ja syötiin muurinpohjalettuja sekä loimuloh-ta lisukkeineen.
- Vapaaehtoisten, työntekijöiden ja ohjausryhmän jäsenten yhteinen Eksoottinen ilta Kotarannassa 7.9.2010 klo 17.00 alkaen.
- vapaaehtoisten ja työntekijöiden lasten hätäensiapukurssi 26.10.2010, joka kesti 4 tuntia. Kouluttajana Marketta Lähderinne. 11 osallistujaa.
- Vapaaehtoisten ja työntekijöiden yhteinen terveyden edistämisen ilta pidettiin Perhekeskus Onni ja Ilonassa 30.11.2010. Osallistujia oli 9.
- vapaaehtoisten joulujuhlaa vietettiin Perhekeskus Onni ja Ilonassa 14.12.2010. Paikalla oli 22 riemukasta juhlijaa. Yksinlaulua esitti Erja Heiskanen ja säestäjänä toimi Leea Hiltunen.

Vapaaehtoistyöntekijöiden yhteisistä illoista poimittuja tuokioita:

... vapaaehtoistyön monet kasvot..

...kysymys on heittäytymisestä, ilosta ja naurusta...

...herkutteluhetkistä vaikka loimulohella, yhdessä ryömimisestä...

... yhdessä lapsen parhaaksi, yhdessä olemme enemmän!

6 TIEDOTTAMINEN

Hankkeen toiminnoista, tapahtumista ja yhteistyöstä on tiedotettu paikallislehdissä (Iisalmen Sanomat, Töllötin), perhe- ja lastenneuvolassa, koulujen vanhempainyhdistysten kokouksissa, perheille suoraan, omien ja yhdistysten nettisivujen kautta, yleisillä (kaupat, kirjasto) ilmoitustauluilla, oppilaitosten ilmoitustauluilla, seurakunnan kautta.

Tiedottamisen ja kumppanuuden yksi helmi on kerran vuodessa julkaistu Iisalmen Sanomien YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI -teemaliite, joka ilmestyi 26.9.2010. Teemaliite todettiin positiiviseksi, iloiseksi ja värikkääksi. Jokaiselta sivulta löytyi asiatietoa aiheista mitä käsiteltiin ja mihin ottaa yhteyttä, jos kiinnostui aiheesta. Suuret kiitokset Iisalmen Sanomille ja yrityksille mahdosta yhteistyöstä yhteisen tavoitteen puolesta.

- Savonia-ammattikorkeakoulun ja ERASMUS-opiskelijavaihto-ohjelman Innowelfare-kurssilaiset (noin 45 henkilöä Euroopan eri maista) tutustumassa Perheen talo –yhteistyön toimintaan 18.2.2010.
- Savonia-ammattikorkeakoululle tuli vieraita Viron Laste Kaitse Liitosta tutustumaan Perheen talo-yhteistyön toimintaan 3.5.2010.
- Joensuun seudun Perheen talo-yhteistyöryhmän tutustumismatka 18.3.2010 Perheen talolle. Joensuuhun ollaan aloittamassa samalla toiminta-ajatuksella ja nimellä Perheen talo – yhteistyön toimintaa. Koordinaattori oli tutustumassa ja konsultoimassa 19.8.2010 Perheen talo Joensuu – hanketta, joka on saanut Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahaston maakuntajohtajan päätöksellä yhteistyöhankkeen suunnittelijan palkkaamiseen puoleksi vuodeksi. Pelastakaa Lapset ry hallinnoi hanketta Hanke tulee olemaan yhteismitallinen Perheen talo – yhteistyön tavoitteiden kanssa, jossa painotetaan järjestöjen yhteistyötä sekä ennalta ehkäisevää matalan kynnyksen varhaisen puuttumisen työtä lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa. Lisäksi koordinaattori esitteli Perheen talo –yhteistyön toimintaa Perheen talo – Joensuun ensimmäisessä ohjausryhmän kokouksessa 22.11.2010 Joensuussa.
- koordinaattori osallistui Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Savon piirin sääntömääräiseen kevätkokoukseen MLL:n toimintakeskuksessa Vanhamäellä lauantaina 17.4.2010. Kokouksen jälkeen pidettiin Järvi-Suomen suurpiirin valmistelua koskeva kokous sekä lisäksi oli oheisohjelmana luomutilaan tutustumista sekä zumbaa ja ratsastusta.
- koordinaattori piti kutsuttuna esitelmän Perheen talo –yhteistyöstä Pelastakaa Lapset ry:n liittokokouksessa Helsingissä 24.4.2010.
- koordinaattori osallistui virallisena hallituksen edustajana Ensi- ja turvakotien liiton liittokokoukseen 25.4.2010 Sopukassa Sipoossa.
- MLL:n ja Pelastakaa Lapset ry:n aikuisystävätoiminnan työntekijät olivat tutustumassa Perheen talo –yhteistyön toimintaan 12.5.2010.
- Syksystä 2010 lähtien on tehty Vapaaehtoistyön kalenteri, joka päivitetään kausittain. Kalenteriin on merkitty kaikkien kolmen yhdistyksen vapaaehtoisten tapahtumien lisäksi yhteiset karkelot ja koulutukset.
- www.perheentalo.fi sivuilta löytyy nyt myös Vapaaehtoiset –sivu, jossa on tietoa tapahtumista vapaaehtoisille. Loppuvuodesta Perheen talo –yhteistyö kirjautui myös Facebookiin.

8 YHTEISTYÖRYHMÄT

Koko hanke perustuu kolmen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten kumppanuuden lisäksi yhteistyöhön kaikkien lasten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tai niiden elinoloja tukevien tahojen kanssa.

8.1 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän Perhevalmennusryhmä

Koko kuntayhtymän aluetta koskeva perhevalmennusryhmä on moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu työntekijöitä äitiys- ja lastenneuvolasta, perheneuvolasta, sosiaalitoimesta, päivähoidosta, seurakunnan lapsityöstä, avoimesta päiväkodista sekä kolmannen sektorin edustaja, jota Perheen talo-yhteistyöedustaa..

- Työryhmä on työstänyt perhevalmennusrungon, jonka toteutus aloitettiin pilottiryhmällä vuoden 2008 maaliskuusta alkaen. Toimeksiantajana on toiminut Iisalmen lastenneuvola. Uusi perhevalmennusmalli perustuu moniammatilliseen yhteistyöhön eli työryhmän jäsenet on sitoutettu vastaamaan tiettyjen perhevalmennukseen kuuluvien kertojen pitämiseen. Perhevalmennuksessa on kahdeksan kokoontumiskertaa. Punaisena lankana jokaisella perhevalmennuskerralla on lapsen normaalin kehityksen tukeminen.
- Perheen talo –yhteistyö ja Iisalmen seurakunnan lapsityö ovat pitäneet Yhdessä Vauvan Parhaaksi -iltoja vuoden aikana yhteensä viisi kertaa. Kutsut iltoihin ovat saaneet kaikki noin kolmen – viiden kuukauden ikäisten lasten perheet.
- koordinaattori ja yksi SOTE kuntayhtymän terveydenhoitaja pääsevät osallistumaan valtakunnalliseen MLL:n Vahvuutta Vanhemmuuteen -perheryhmän ohjaajakoulutukseen, joka käsittää viisi lähipäivää keväällä 2011. Kouluttajina toimivat MLL:n pääsihteeri Mirjam Kalland ja Folkhälsanin Malin von Koskull. Pilottiryhmä aloitetaan syksyllä 2011 Iisalmissa ja ryhmä kokoontuu 12 kertaa. Pilottiryhmän aikana järjestetään myös ryhmätyönohjaus.

8.2 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän Perhekeskustyöryhmä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä aloitti syksyllä suunnittelemaan uutta perhekeskus/hyvinvointineuvola –palvelukonseptia. Työryhmä kokoontui kerran kuukaudessa ja työskentely jatkuu vielä kevään 2011. Perheen talo-yhteistyö edustaa 3.sektoria työryhmässä. Tässä vaiheessa keskitytään neuvolaikäisten lasten ja perheiden tukemiseen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen, johtoajatuksena kaikille perheille suunnatut palvelut.

8.3 Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä

Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä perustettiin keväällä 2005 ja siihen kuuluu jäseniä seuraavista tahoista: Iisalmen kaupunki (sivistys-, sosiaali- ja vapaa-aikatoimet), Iisalmen Sanomat, Iisalmen srk, Iivarit ry, Nuorten Palvelu ry (Tytöt Toimii-toiminta), Perheen talo-yhteistyö (Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry), Savonia-ammattikorkeakoulu, Sonkajärven srk. Ryhmä on avoin keskustelu- ja tiedonjakamisen foorumi, johon otetaan mielellään uusia tahoja. Vuoden aikana on edelleen hyödynnetty WWW-Wanhemmat Warmana Webbiin – kansiota, joka tehtiin sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyönä 2008.

Mediakasvatustyöryhmän tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen sekä lasten, nuorten ja vanhempien kriittisen medialukutaidon lisääminen.

- ❖ Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa. Kokouksissa tuodaan esille ajankohtaisia mediakasvatukseen liittyviä aiheita ja jaetaan materiaalia ja hyviä käytäntöjä.
- ❖ Mediakasvatuksen mahdollisuudet-seminaari Savonia-ammattikorkeakoululla 10.2.2010. Luennoitsijana PsT Tarja Salokoski. Seminaariin osallistui neljä työryhmän kustantamana.
- ❖ WWW-iltapäivä 17.3.2010 Kauppi-Heikin koulun opettajille. Kouluttajina Tarja Komulainen ja Sinikka Niskanen
- ❖ Mediakasvatusta perheille Vieremän perheryhmässä. 26.3.2010 ja Sukevan perheryhmässä 14.10.2010. Kouluttajina Sinikka Niskanen.
- ❖ WWW-ilta Kauppi-Heikin koulun vanhemmille 30.3.2010. Yhdeksän vanhempaa paikalla.
- ❖ Tytöt Toimii –toiminta aloitti syksyllä voimaannuttavan tyttöryhmän, johon kuuluu valokuvausosio. Tähän osaprojektiin on varattu 600 euroa Zonta-naisten lahjoituksesta.
- ❖ Ajankohtaista mediakasvatuksesta –aamupäivä Kauppi-Heikin koulun opettajille 29.10.2010. Kouluttajina Tarja Komulainen ja Sinikka Niskanen.
- ❖ MLL:n Iisalmen yhdistyksen 85-vuotisjuhla 31.10.2010. Yhtenä toimintapisteinä mediakasvatus.
- ❖ Sosionomi-opiskelija Lotta Toivanen aloitti tekemään opinnäytetyötä aiheesta Vanhempien kokemuksia sosiaalisesta mediasta vanhemmuuden tukena.
- ❖ Zonta-naisten järjestämä muotinäytöksen (Iisalmen Kulttuurikeskuksessa 25.10.2009) tuotto 4500 euroa lahjoitettiin 10.12.2009 Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmälle käytettäväksi lasten ja nuorten mediakasvatukseen.

8.4 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto

Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkoston tavoitteena on Luoda vuorovaikutuksellinen keskustelufoorumi, jossa on tärkeää tiedon jakaminen ja tätä kautta tiedon lisääntyminen alueen toimijoista ja palveluista sekä yhdessä näkyminen ja vastavuoroinen ohjaaminen palveluiden piiriin.

Yhteistyöverkosto on kokoontunut viisi kertaa vuoden 2010 aikana ja järjestänyt yhden yhteisen Hyvän Mielen -tapahtuma torilla 28.4.2010 liittyen valtakunnalliseen mielenterveysjärjestöjen kampanjaan. Tilaisuudessa jaettiin hyvän mielen rusetteja ja esiteltiin toimintaa ohikulkijoille yhdessä mielenterveys- ja päihdetyötä tekevien yhdistysten kanssa. Vuoden viimeisessä kokouksessa valittiin uudeksi puheenjohtajaksi Perheen talo –yhteistyön koordinaattori.

8.5 Savonia-ammattikorkeakoulu ja muut oppilaitokset

Yhteistyö Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa on ollut tiivistä ja suunnitelmallista. Perheen talo -yhteistyö on mahdollistanut opiskelijoille työelämään tutustumista lastensuojelujärjestöjen näkökulmasta ja toimintaan on saatu lisäresursseja. Yksi opettaja on mukana hankkeen ohjausryhmässä. Opiskelijoita on ollut mukana hankkeen toiminnoissa seuraavasti:

• harjoittelut 3-8 viikkoa	3 sosionomi-opiskelijaa
• tukihenkilötoiminta	10 sosionomi-opiskelijaa
• opinnäytetyöt	
○ Vanhempien kokemuksia sosiaalisesta mediasta vanhemmuuden tukena	1 sosionomiopiskelijaa
• perheleiritoiminta (leiri peruuntui, mutta ryhmä ehti kokoontua neljä kertaa ja teki kaikki suunnitelmat)	8 sosionomiopiskelijaa
Yhteensä:	22 opiskelijaa

Portaanpään kristillisestä opistosta oli yksi harjoittelija lastenohjaaja-linjalta tammikuun 2010.

9. ARVIOINTI

Vaikka uudistettu lastensuojelulaki (417/2007) ja Valtioneuvoston asetusneuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (380/2009) velvoittaa kunnat ja kuntayhtymät järjestämään yksilö- ja perhekeskeistä lastensuojelua myös avohuollossa eli siis järjestämään ennalta ehkäisevää lastensuojelutyötä, niin sosiaali- ja neuvolatyöntekijöillä ei ole tarpeeksi tarjota riittäviä ja oikea-aikaisia perhekohtaisia tukipalveluja. Sekä laissa että asetuksessa edellytetään varhaista puuttumista ja monialaista yhteistyötä eri tahojen kanssa. Toiminnan kannalta merkityksellinen ohjeistus tulee RAY:n avustusstrategisten linjausten kautta.

Perheen talo –yhteistyön tavoitteena on ollut tarjota ja kehittää matalan kynnyksen avopalveluja, joilla on tarkoitus ennalta ehkäistä ongelmien kehittymistä. Toiminta lähtee mahdollisimman varhaisesta puuttumisen ajatuksesta, että perheet saisivat perheille tarkoitettuja avopalveluja juuri oikeaan aikaan. Keskeisenä toiminnassa on yhteistyöhankkeen toimijoiden Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n, Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Ylä-Savon Ensi- ja Turvakoti yhdistys ry:n ja julkisen sektorin palvelujärjestelmän mahdollisimman hyvä ja nopea tiedonkulku ja toimintojen kehittäminen. Perheen talo –yhteistyön toiminnan peruskonsepti on laaja-alainen yhteistyöhön ja kumppanuuteen perustuva ehkäisevän lastensuojelun vanhemmuutta ja osallisuutta vahvistava toimintamalli.

Rajapinta Perheen talo –yhteistyön ja kuntayhtymän välillä on selkeä ja suunnitelmallinen. Perheen talo –yhteistyö edustaa kolmatta sektoria ja kansalaistoimintaan pohjautuvaa ammatillisesti ohjattua vapaaehtoistoimintaa, joka täydentää palvelujen tarjontaa lapsiperheille. Kuntayhtymän palvelut keskittyvät entistä enemmän ns. ydintehtäviin eli lakisääteltyjen palvelujen järjestämiseen. Kuntayhtymän kanssa pyritään tietoisesti rakentamaan strategista kumppanuutta, jotta perheet saisivat tuen ja avun mahdollisimman varhain. Tulevaisuuden innovatiivinen ehkäisevä lastensuojelu kykenee synnyttämään uutta tekemällä tiivistä yhteistyötä eri tahojen kanssa. Se kykenee hyödyntämään

sellaisia olemassa olevia voimavaroja ja osaamista, joita ei vielä näy käytännössä. Osaamisten yhdistäminen tuottaa sellaista lisäarvoa, jota ei olisi voinut syntyä ilman kumppanuutta. Tulevaisuuden ehkäisevän lastensuojelun palveluketjut ovat toistensa jatkumoa eli siinä missä toinen päättyy – toisen alkaa. Win/win eli kaikki kumppanit hyötyvät. Perheen talo-yhteistyön toiminnat ovat lähellä perheitä ja varhaisen tuen merkitys korostuu. Palvelunohjaus on vastavuoroista kuntien ja Perheen talo-yhteistyön välillä. Tarvitaan laaja-alaista kumppanuutta ja yhteiseen päämäärään tähtäävää toimintaa, jossa hyödynnetään kansalaisjärjestöjen mukanaan tuoma lisäarvo.

Perheen talo –yhteistyö on koko toimintansa ajan ollut nimenomaan järjestölähtöistä auttamistyötä. Auttamistyön pohjana on ollut paikallisten täysin vapaaehtoisten lastensuojelujärjestöjen aktiivien halu auttaa ja tehdä yhteistyötä. Suurin osa toiminnasta perustuu vapaaehtoistyöhön, joten vapaaehtoisten rekrytointiin ja koulutukseen on kiinnitetty enemmän huomiota viime vuosina. Vapaaehtoistyön koordinointi on ollut yksi toiminnan perusrakenteista. Toiminnan järjestäminen näin laaja-alaisesti tällä hetkellä ilman ammatillista ohjausta on mahdotonta.

Perheen talo –yhteistyön asiakkaita ja toimijoita ovat perheet, vapaaehtoiset ja tukityöllistetyt pitkäaikaistyöttömät. Perheen talo –yhteistyön toimintaan mukaan tulevat perheet tulevat omasta halustaan ja omasta päätöksestään. Oleellista on ollut riittävän laaja toiminnasta tiedottaminen ja imagon rakentaminen siten, että toimintaan voi tulla kaikki halukkaat ilman lähetteitä tai ongelmia. Neuvola on ollut aktiivisin konkreettinen yhteistyötaho erityisesti ensimmäisen lapsen synnyttyä perheeseen.. Perheet saavat usein neuvoa ja ohjausta palvelusta neuvolan, päivähoidon, sosiaalitoimen ym. henkilöstöltä, mutta yhteydenotto on asiakkaan vastuulla. Usein perheet ovat saaneet merkityksellisen ohjauksen ja rohkaisun avun hakemiseen jo tukea saavalta perheeltä.

Perheen talo –yhteistyön toiminnat on haluttu rakentaa ja säilyttää ns. matalan kynnyksen palveluna, minkä piiriin on perheiden helppo tulla ja ottaa apua vastaan. Tämän lisäksi on muistettava, että toiminta on ehkäisevä lastensuojelupalvelu. Näillä perusteilla virallisia asiakassuunnitelmia tavoitteineen ei tehdä. Sen sijaan jokainen perhe pyritään alusta alkaen kohtaamaan yksilöinä, joilla jokaisella on oma erityinen elämäntilanteensa ja avuntarpeensa. Näiden perusteella pyritään perheelle tarjoamaan juuri heidän kaipaamaansa apua ja tukea.

Koordinaattori tekee ylempään ammattikorkeakoulututkintoon (sosiaali- ja terveysalan johtamisen ja kehittämisen koulutusohjelma) kuuluvaa opinnäytetyötä, jonka nimi on *Asiantuntijoiden tulevaisuuden näkemyksiä kolmannen sektorin ja julkisen sektorin strategisesta kumppanuudesta ehkäisevässä lastensuojelutyössä*. Tutkimusmenetelmänä käytetään delfi-menetelmää, joka on yksi tulevaisuuden tutkimuksen menetelmistä. Opinnäytetyö valmistuu keväällä 2011.

Yhdessä lapsen parhaaksi

PERHEEN TALO -YHTEISTYÖ

*Iisalmen Pelastakaa Lapset ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
Ylä-Savon Ensi-ja turvakotiyhdistys ry*

**Koordinaattori Sinikka Niskanen
Perhekeskus Onni ja Ilona
Pohjolankatu 9
74100 IISALMI
P. 040-7 431 773**

**email: sinikka.niskanen@perheentalo.fi,
www.perheentalo.fi**

